KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 4.5.2009
KOM(2009) 208 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

na mocy art. 16 rozporządzenia (WE) nr 648/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie detergentów, dotyczące biodegradacji głównych organicznych składników detergentów, niebędących środkami powierzchniowo czynnymi

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

na mocy art. 16 rozporządzenia (WE) nr 648/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie detergentów, dotyczące biodegradacji głównych organicznych składników detergentów, niebędących środkami powierzchniowo czynnymi

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

1. WPROWADZENIE DOTYCZĄCE ORGANICZNYCH SKŁADNIKÓW NIEBĘDĄCYCH ŚRODKAMI POWIERZCHNIOWO CZYNNYMI

Artykuł 16 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 648/2004 w sprawie detergentów[1] stanowi, że: "do dnia 8 kwietnia 2009 r. Komisja powinna przeprowadzić przegląd wdrażania niniejszego rozporządzenia, szczególnie uwzględniając podatność na biodegradację środków powierzchniowo czynnych, i powinna ocenić, przedłożyć sprawozdanie i tam gdzie to uzasadnione, przedłożyć wnioski legislacyjne odnoszące się do:

– biodegradacji beztlenowej;

– **biodegradacji głównych organicznych składników detergentów, niebędących środkami powierzchniowo czynnymi".**

Niniejsze sprawozdanie przedstawi wyniki przeprowadzonego przez Komisję przeglądu dotyczącego biodegradacji głównych organicznych składników detergentów, niebędących środkami powierzchniowo czynnymi.

Oprócz środków powierzchniowo czynnych i wypełniaczy aktywnych (środków zmiękczających wodę), detergenty zawierają szereg składników organicznych i nieorganicznych, niebędących środkami powierzchniowo czynnymi. Tabela 1 zawiera wykaz głównych grup substancji chemicznych niebędących środkami powierzchniowo czynnymi i przedstawia w zarysie ich rolę w detergentach.

Tabela 1: Składniki detergentów niebędące środkami powierzchniowo czynnymi (RPA, 2006)[2]

Składnik chemiczny	Cel zastosowania
Kwasy-zasady	Zapewnienie optymalnego pH wody do mycia / prania
Środki wybielające, środki aktywujące i środki stabilizujące	Zwiększona skuteczność czyszczenia
Wypełniacze aktywne, środki kompleksujące i wymieniacze jonowe	Zmiękczanie wody celem maksymalizacji skuteczności czyszczenia (tj. usuwanie brudu i utrzymywanie go w zawiesinie)

[1] Dz.U. L104 z 8.4.2004, s. 1

[2] Sprawozdanie RPA dostępne na stronie internetowej: http://ec.europa.eu/enterprise/chemicals/legislation/detergents/index_en.htm

Inhibitory korozji	Ochrona pralek przed korozją
Barwniki	Dodawanie detergentom koloru
Inhibitory przenoszenia barwnika	Zapobieganie utracie barwników w ubraniach
Enzymy	Czyszczenie „biologiczne”
Fluorescencyjne środki rozjaśniające	Wybielanie optyczne
Regulatory piany	Ograniczenie wytwarzania piany (pranie maszynowe)
Wspomagacze preparatu	Zwiększenie skuteczności detergentu
Środki zapobiegające wtórnemu osadzaniu się brudu	Zapobieganie wtórnemu osadzaniu się brudu w czasie prania
Rozpuszczalniki	Utrzymywanie składników w roztworze (szczególnie w detergentach płynnych)

Składniki nieorganiczne (na przykład zasady nieorganiczne lub środki wybielające), których nie dotyczy biodegradacja, nie są opisywane w dalszej części niniejszego sprawozdania.

Jeżeli chodzi o najważniejsze i najpowszechniej stosowane składniki organiczne niebędące środkami powierzchniowo czynnymi, w tabeli 2 poniżej przedstawiono krótki opis ich zastosowań, wykorzystywane ilości i ich właściwości biodegradacyjne.

Tabela 2: Ogólny opis głównych organicznych składników detergentów, niebędących środkami powierzchniowo czynnymi

Grupa substancji	**Główne składniki**	**Zużycie w detergentach, w skali UE (ton/rok)**	**Biodegradacja**
Kwasy	Octowy, cytrynowy, adypinowy	Kwas cytrynowy: 100 000 t/rok[3]	Łatwo ulegają biodegradacji
Wypełniacze aktywne, środki kompleksujące i wymieniacze jonowe	(a) Fosfoniany	~ 30 000 t/rok[4] (dane AISE za rok 2007)	Aspekty biodegradacji tych substancji przeanalizowano w sekcjach 2 i 3
	(b) Polikarboksylany	~ 80 000 t/rok (dane AISE za rok 2007)	
	(c) Kwas etylenodiaminotetraoctowy (EDTA) i jego sole	~ 11 600 i 1 800 t/rok (odpowiednio detergentów I&I i detergentów domowego użytku)[5]	
	Kwas nitrylotrioctowy (NTA)	> 20 000 t/rok głównie detergentów I&I[6]	
Inhibitory	Poliwinylopirolidon-(PVP)	~ 100 t/rok	Trudno ulegają

[3] http://www.heraproject.com/files/37-F-05-HERA_citricacid_version1_April05.pdf
[4] http://www.heraproject.com/files/30-F-04-%20HERA%20Phosphonates%20Full%20web%20wd.pdf
[5] http://www.baua.de/nn_8874/de/Chemikaliengesetz-Biozidverfahren/Dokumente/RAR__062.pdf
[6] http://ecb.jrc.ec.europa.eu/documents/Existing-Chemicals/RISK_ASSESSMENT/SUMMARY/ntaENVsum307.pdf

przenoszenia barwnika	jest najpowszechniej wykorzystywanym inhibitorem przenoszenia barwnika		biodegradacji
Enzymy	Proteazy, α-amylazy, (lipaza, celulazy w małych ilościach)	Proteaza: ~ 1 000 t/rok α-amylaza: 150 t/rok[7]	Łatwo ulegają biodegradacji
Fluorescencyjne środki rozjaśniające (FWA)	FWA-1 (nr CAS: 273444-41-8 FWA-5 (nr CAS: 16090-02-1)	2100 t/rok 600 t/rok[8]	FWA-5 trudno ulega biodegradacji
Regulatory piany	n-parafiny Polidimetylosiloksan (PDMS)	5 000 t/rok 7 200 t/rok[9]	n-parafiny - łatwo ulegają biodegradacji PDMS sklasyfikowano jako bardzo odporny
Wspomagacze preparatu	Toluen	17 000 t/rok[10]	Szybko ulega degradacji w warunkach tlenowych
Środki zapobiegające wtórnemu osadzaniu się brudu	Karboksymetyloceluloza (CMC)	20 000 t/rok	Trudno ulegają biodegradacji
Rozpuszczalniki	Różne alkohole (etanol, alkohol izopropylowy, 2-butoksyetanol, 1-dekanol, glicerol) oraz trietanolamina (TEA)		Łatwo ulegają biodegradacji, z wyjątkiem TEA

W marcu 2003 r. działający przy Komisji Komitet Naukowy ds. Toksyczności, Ekotoksyczności oraz Środowiska (SCTEE) wydał opinię[11], w której stwierdza się między innymi, że potrzeba więcej informacji na temat zagrożeń dla zdrowia i środowiska związanych ze stosowaniem współwypełniaczy aktywnych w detergentach. SCTEE uznał, że mimo znacznych postępów poczynionych w odniesieniu do środków powierzchniowo czynnych, a w szczególności w odniesieniu do ich podatności na biodegradację dzięki wprowadzeniu rozporządzenia w sprawie detergentów, wciąż istnieją pewne obawy dotyczące innych chemicznych składników detergentów, szczególnie niektórych związków organicznych.

7 http://www.heraproject.com/files/38-F-Hera_Bridging_document_28.10.05.pdf

8 http://www.heraproject.com/files/11-F-04-HERA%20FWA5%20Full%20web%20wd.pdf

9 Ocena zagrożeń dla środowiska dotycząca polidimetylosiloksanu wykorzystywanego w detergentach, sprawozdanie sporządzone dla Centre Européen des Silicones, z dnia 15 marca 2006 r.

10 http://www.heraproject.com/files/24-F-HERA%20Hydrotropes%20Sept%202005.pdf

11 http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/sct/sct_opinions_en.htm

2. BADANIE DOTYCZĄCE ORGANICZNYCH SKŁADNIKÓW DETERGENTÓW, NIEBĘDĄCYCH ŚRODKAMI POWIERZCHNIOWO CZYNNYMI

2.1. Główne ustalenia dotyczące „Składników organicznych niebędących środkami powierzchniowo czynnymi oraz detergentów na bazie zeolitów”

W 2005 r. służby Komisji zleciły RPA (Risk & Policy Analysts Ltd) przeprowadzenie badania celem uzupełnienia braków informacyjnych zidentyfikowanych w opinii SCTEE dotyczącej zastosowania, właściwości i wpływu na środowisko reprezentatywnej grupy organicznych składników detergentów, niebędących środkami powierzchniowo czynnymi. Ostateczną wersję sprawozdania zatytułowanego „Składniki organiczne niebędące środkami powierzchniowo czynnymi oraz detergenty na bazie zeolitów”[12] przekazano w czerwcu 2006 r. i stanowi ono dla Komisji podstawę przeglądu w zakresie biodegradacji głównych organicznych składników detergentów, niebędących środkami powierzchniowo czynnymi.

W ramach badania RPA przeanalizowano właściwości około 50 reprezentatywnych składników detergentów, które należą do grup substancji opisanych w Tabeli 1. Uznano, że substancje, które łatwo ulegają biodegradacji i nie mają innych właściwości mogących wzbudzać obawy (na przykład wysokiej toksyczności wodnej), prawdopodobnie nie będą stanowiły znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi ani dla środowiska i nie były przedmiotem dalszej analizy. Substancje lub grupy substancji pozostawione do dalszej analizy obejmują substancje, które nie ulegają łatwo biodegradacji lub które mają właściwości mogące wzbudzać obawy.

Przeprowadzony przez RPA przegląd doprowadził do powstania listy konkretnych substancji i grup substancji wyselekcjonowanych do dalszej analizy, w oparciu o dostępne dane naukowe z różnych ocen ryzyka. Poczyniono następujące ustalenia:

(1) Wypełniacze aktywne, środki kompleksujące i wymieniacze jonowe

(a) *Fosfoniany:* Istnieje powszechna zgoda co do faktu, że fosfoniany ulegają powolnej degradacji i mogą stanowić zagrożenie dla środowiska, przy czym główna obawa dotyczy potencjalnej chronicznej toksyczności wodnej HEDP (kwasu 1-hydroksyetanodifosfonowego) i jego soli w odniesieniu do dafnii.

(b) *Polikarboksylany:* Polikarboksylany nie ulegają łatwo biodegradacji i, mimo że brakuje danych z monitoringu, ich stężenia w glebach użyźnianych osadami mogą być znaczne.

(c) *EDTA i jego sole:* Dostępne dane wskazują, że EDTA i jego sole mogą stwarzać ryzyko dla środowiska w kontekście ich wykorzystania do czyszczenia przemysłowego i instytucjonalnego (I&I), ale nie w przypadku detergentów domowych, których wykorzystanie jest ograniczone. (ECB, 2004)[13].

---

12 dostępne na stronie: http://ec.europa.eu/enterprise/chemicals/legislation/detergents/index_en.htm

13 http://ecb.jrc.it/DOCUMENTS/Existing-Chemicals/RISK_ASSESSMENT/SUMMARY/edtasum061.pdf

(d) *Kwas nitrylotrioctowy (NTA):* Panuje zgoda, że NTA łatwo ulega biodegradacji przy wykorzystaniu szeregu standardowych badań – pomimo to, w niektórych przypadkach powstawanie związków NTA z metalami może spowalniać tempo degradacji (ECB, 2005)[14].

Więcej informacji na temat wpływu fosfonianów, polikarboksylanów, EDTA i NTA na środowisko znajduje się w sekcji 3.

(2) *Poliwinylopirolidon (PVP):* PVP nie stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi i wydaje się, że panuje ogólna zgoda, że PVP ma ograniczony wpływ na środowisko. Jednakże wskazane jest pozyskanie bliższych danych, aby wykazać, że PVP nie stwarza poważnego zagrożenia dla środowiska.

(3) *Fluorescencyjny środek rozjaśniający FWA-5:* Odnotowane stężenia FWA-5 w środowisku naturalnym są na poziomie niższym o ponad rząd wielkości od przewidywanego stężenia niepowodującego zmian w środowisku (PNEC). Na tej podstawie, nie przewiduje się, aby FWA-5 stanowił znaczące zagrożenie dla zdrowia ludzi lub dla środowiska. Pozostaje jednak możliwość, że produkty jego degradacji mogą stanowić potencjalne zagrożenie.

(4) *Regulatory piany – w szczególności parafiny (przyjmuje się, że są to n-parafiny C10-C16) i polidimetylosiloksan (PDMS):* W przypadku n-parafin, z uwagi na łączny efekt szybkiej biodegradacji i oczyszczania ścieków, jest mało prawdopodobne, żeby do środowiska przedostały się znaczne ilości parafin. Jednakże dostępne informacje na temat właściwości takich, jak toksyczność wodna i bioakumulacja, są wysoce niepewne, co utrudnia wyciągnięcie pewnego wniosku, że nie istnieją żadne zagrożenia dla środowiska. W przypadku PDMS, mimo że uznaje się go za odporny, to ulega degradacji w środowisku naturalnym – w szczególności w suchych glebach gliniastych. Ponadto istnieją pewne obawy dotyczące zagrożeń związanych z wysoką masą cząsteczkową związków PDMS stosowanych w detergentach.

(5) *Środki zapobiegające wtórnemu osadzaniu się brudu – w szczególności karboksymetyloceluloza (CMC):* Jest mało prawdopodobne, żeby stosowanie CMC w detergentach stwarzało znaczące zagrożenie dla zdrowia ludzi lub dla środowiska, ze względu na jej małą toksyczność. Jednak potrzebne byłyby bliższe informacje o poziomach tej substancji wykrytych w środowisku, aby odpowiednio uzasadnić ten pogląd.

(6) *Rozpuszczalniki – w szczególności 1-dekanol i trietanolamina*: Jest mało prawdopodobne, żeby stosowanie 1-dekanolu w detergentach stwarzało znaczące zagrożenia dla zdrowia ludzi lub dla środowiska, ze względu na jego szybką biodegradację. Konieczne jest pozyskanie bliższych danych, aby w wiążący sposób stwierdzić, czy trietanolamina może stanowić zagrożenie.

Ogólnie rzecz ujmując, przeprowadzona przez RPA analiza na temat organicznych składników detergentów, niebędących środkami powierzchniowo czynnymi wskazała, że nawet odporne składniki nie muszą stwarzać zagrożenia dla środowiska (tj. wskaźnik

14 http://ecb.jrc.ec.europa.eu/documents/ExistingChemicals/RISK_ASSESSMENT/SUMMARY/ntaENVsum307.

PEC/PNEC jest niż jeden) ze względu na degradację w środowisku lub niską toksyczność dla środowiska. Dostępne są wystarczające informacje na temat podatności na biodegradację poszczególnych składników, pozwalające uznać, że dalsze badania nie są konieczne.

2.2. Zagadnienia związane z biodegradacją i oczyszczaniem ścieków w odniesieniu do składników organicznych niebędących środkami powierzchniowo czynnymi

Podejście regulacyjne przyjęte w UE w odniesieniu do środków powierzchniowo czynnych wykorzystywanych jako organiczne składniki detergentów zakłada, że muszą one ulegać biodegradacji tlenowej. Substancje organiczne ulegające biodegradacji w warunkach tlenowych ulegną rozpadowi w oczyszczalniach ścieków. Dwoma kluczowymi parametrami w kontekście biodegradacji są stopień, w jakim składniki ulegną biodegradacji całkowitej, oraz tempo biodegradacji.

Zgodnie z ustaleniami przeprowadzonego przez RPA badania, faza wstępna i faza wtórna oczyszczania ścieków skutkują znacznym wyeliminowaniem wielu składników mogących wzbudzać obawy, co ogranicza ich ilość odprowadzaną do środowiska wodnego. Jednakże EDTA nie jest usuwany w trakcie oczyszczania ścieków, a TEA może być usuwana jedynie częściowo. Ponadto dostępne dane są niewystarczające, aby ustosunkować się do tego, czy barwniki detergentów zostają usuwane w trakcie oczyszczania ścieków. Pomimo że dane z monitoringu były niewystarczające, aby to potwierdzić, to RPA uznało, że najprawdopodobniej PVP i CMC są usuwane w trakcie oczyszczania ścieków ze względu na absorpcję do osadu.

3. OPINIE KOMITETU NAUKOWEGO DS. ZAGROŻEŃ DLA ZDROWIA I ŚRODOWISKA (SCHER)

3.1. Opinia SCHER z 2007 r. w sprawie sprawozdania RPA dotyczącego składników organicznych niebędących środkami powierzchniowo czynnymi

W grudniu 2006 r. Komisja zwróciła się do Komitetu Naukowego ds. Zagrożeń dla Zdrowia i Środowiska (SCHER) z wnioskiem o ocenę ogólnej jakości naukowej sprawozdania RPA oraz o komentarz w sprawie wykorzystanej metodologii i przyjętych założeń. Poproszono SCHER o opinię, czy wnioski RPA dotyczące przeanalizowanych składników detergentów, niebędących środkami powierzchniowo czynnymi są właściwe i zgodne z istniejącą literaturą. Szczególną uwagę należy zwrócić na wyniki dotyczące zagrożeń dla zdrowia i środowiska związanych z następującymi współwypełniaczami aktywnymi w składzie detergentów, dla których analiza RPA wykazywała istnienie pewnych obaw lub niepewności: (i) EDTA lub tetrasodowe sole EDTA, (ii) kwas nitrylotrioctowy (NTA), (iii) fosfoniany i (iv) polikarboksylany.

W czerwcu 2007 r., po rozpatrzeniu wszystkich dostępnych danych dotyczących organicznych składników detergentów, niebędących środkami powierzchniowo czynnymi, SCHER opublikował opinie naukową[15] zatytułowaną “Składniki organiczne niebędące środkami powierzchniowo czynnymi i detergenty na bazie zeolitów”. W opinii uznano, że większość założeń przyjętych w opracowaniu RPA jest do przyjęcia, i że ogólna jakość sprawozdania była dobra. SCHER przyznał, że opracowanie RPA stanowi wiarygodną podstawę merytoryczną w zakresie organicznych składników detergentów, niebędących

[15] dostępna na stronie: http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/04_scher/docs/scher_o_057.pdf

środkami powierzchniowo czynnymi. Jeżeli chodzi o właściwości biodegradacyjne i związane z nimi zagrożenia dla środowiska ze strony każdej z czterech powyższych kategorii aktywnych wypełniaczy detergentów, opinia SCHER zawiera następujące wnioski:

(1) **EDTA i tetrasodowe sole EDTA:** SCHER potwierdził wcześniejszą naukową opinię SCTEE[16], że nie istnieje zagrożenie związane z zastosowaniem EDTA w detergentach domowych, natomiast w przypadków niektórych innych zastosowań (detergenty przemysłowe, zakłady papiernicze, producenci obwodów drukowanych itp.) potrzebna jest dokładniejsza ocena ryzyka, aby wykluczyć potencjalne zagrożenia.

(2) **Kwas nitrylotrioctowy (NTA i jego sole):** SCHER potwierdził wniosek ze swojej wcześniejszej opinii[17], że nie istnieją zagrożenia dla środowiska w przypadku wszystkich form produkcyjnych i użytkowych. Ponadto SCHER podkreślił, że jeżeli chodzi o zagrożenia dla zdrowia, to pomimo jednoznacznych dowodów na rakotwórczość w przypadku szczurów i myszy, brak jest danych o rakotwórczości u ludzi i dowodów na teratogenność i mutagenność.

(3) **Fosfoniany:** W oparciu o wstępne oceny i uwzględniając głównie sprawozdania RPA i HERA, SCHER stwierdził, że zidentyfikowano potencjalne zagrożenie w przypadku fosfonianów wykorzystywanych w („bezfosforanowych") proszkach kompaktowych na bazie zeolitów w odniesieniu do obszarów wodnych i lądowych (gleba rolna). SCHER podkreślił, że trwałość fosfonianów i sprzeczne informacje dotyczące ich potencjału do bioakumulacji wskazują, że należy przeprowadzić dalszą ocenę zatruwania długoterminowego i wtórnego.

(4) **Polikarboksylany:** SCHER stwierdził, że może istnieć potencjalne zagrożenie dla organizmów wodnych spowodowane przez polikarboksylany wykorzystywane w detergentach na bazie zeolitów, jako że nie można potwierdzić prawdziwości danych dotyczących chronicznego NOEC, a jednocześnie istnieją niejasności w odniesieniu do organizmów lądowych, ponieważ nie było wystarczających informacji do oszacowania PNEC.

3.2. Opinia SCHER z 2008 r. w sprawie biodegradacji beztlenowej i polikarboksylanów

W 2007 r. udostępniono nowe dane naukowe na temat polikarboksylanów (w tym ich homo- i kopolimerów) w formie sprawozdania z oceny docelowych zagrożeń, przygotowanego przez HERA. W marcu 2008 r. Komisja zleciła SCHER sporządzenie uaktualnionej opinii naukowej i przedstawienie uwag, czy komitet zgadza się z głównym wnioskiem sprawozdania HERA na temat polikarboksylanów w detergentach[18], tj. że zastosowanie polikarboksylanów w detergentach nie stwarza zagrożeń dla komponentów środowiska, z wyjątkiem lokalnych gleb w odniesieniu do P-AA/MA (kopolimer kwasów akrylowego i maleinowego lub ich sól sodowa). W listopadzie 2008 r. SCHER przyjął opinię naukową[19] wskazującą, że w przypadku organizmów wodnych zmiany w PNEC zaproponowane przez HERA w odniesieniu do P-AA/MA mają konsekwencje dla wyników oceny ryzyka. Jednakże SCHER nie był w stanie udzielić ostatecznej odpowiedzi na temat potencjalnego zagrożenia dla środowiska (a) z powodu

---

16 dostępna na stronie: http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/sct/documents/out194_en.pdf
17 dostępna na stronie: http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/04_scher/docs/scher_o_001.pdf
18 dostępne na stronie: http://www.heraproject.com/files/32-F-HERA_polycarboxylates_final_Sept07.pdf
19 dostępna na stronie: http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/04_scher/docs/scher_o_109.pdf

braku informacji ma temat wiarygodności opracowań o chroniczności ryb oraz (b) mając na względzie, że dane o funkcjonowaniu drobnoustrojów glebowych mają istotne znaczenie dla oceny ryzyka w odniesieniu do tych substancji chemicznych.

Ogólnie rzecz ujmując, SCHER stwierdził, że konieczne są dodatkowe informacje, zanim będzie można sformułować wniosek, że te substancje chemiczne stanowią małe ryzyko dla środowiska. SCHER nie znalazł żadnych dodatkowych informacji o fosfonianach, dlatego konkluzja o potencjalnych zagrożeniach dla środowiska zawarta w jego opinii z 2007 r. została utrzymana bez zmian.

4. KONSULTACJE Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI

Ustalenia badań RPA i HERA, jak również ich ocena dokonana przez komitety naukowe były przedmiotem dyskusji w ramach kilku spotkań grupy roboczej właściwych organów odpowiedzialnych za wdrażanie rozporządzenia w sprawie detergentów, które to spotkania odbyły się w czerwcu 2007 r., w lipcu 2008 r. i w lutym 2009 r. W spotkaniach tych uczestniczyli przedstawiciele państw członkowskich i różnych stowarzyszeń branżowych, takich jak Association Internationale de la Savonnerie, de la Détergence et des Produits d'Entretien (AISE) oraz Europejska Rada ds. Przemysłu Chemicznego (CEFIC).

Na ogół państwa członkowskie zgodziły się, że sprawozdanie RPA stanowi użyteczną bazę, w szczególności dla przeglądu zagrożeń dla środowiska ze strony organicznych składników detergentów, niebędących środkami powierzchniowo czynnymi, oraz że zadaniem sektora przemysłu jest gromadzenie dalszych dostępnych informacji na temat niektórych składników detergentów, które mogą budzić obawy. Projekt HERA jest dobrym przykładem takich dobrowolnych działań w sektorze przemysłu. Ponadto państwa członkowskie zwróciły uwagę, że w bliskiej przyszłości podmioty przemysłowe będą objęte takim obowiązkiem w ramach procedury rejestracji przewidzianej w rozporządzeniu REACH (WE) 1907/2006[20], w ramach której trzeba będzie przedłożyć szczegółowe informacje o składnikach chemicznych wykorzystywanych w detergentach.

AISE zakwestionowało niektóre wnioski RPA dotyczące trietanolaminy i środków kompleksujących EDTA i NTA, w odniesieniu do których istnieją wspólnotowe sprawozdania z oceny ryzyka (RAR), zawierające bardziej aktualne informacje. AISE podkreśliło, że informacje i wnioski zawarte w tych sprawozdaniach nie zostały konsekwentnie uwzględnione w sprawozdaniu RPA, co powoduje niepotrzebne obawy. Wreszcie AISE podkreśliło, że sektor środków do czyszczenia przemysłowego i instytucjonalnego (I&I) wykorzystuje te środki, ponieważ oferują one szczególne możliwości techniczne wymagane w kontekście trudnych warunków profesjonalnego czyszczenia. EDTA został również ujęty w załączniku III dyrektywy 2008/105/WE[21] i podlega przeglądowi pod kątem ewentualnego uznania go za substancję priorytetową lub priorytetową substancję niebezpieczną, o których mowa w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Komisja przedłoży wyniki przeprowadzonego przez siebie przeglądu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie do dnia 13 stycznia 2011 r.

---

[20] Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s.1

[21] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/105/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej, Dz.U. L 348 z 24.12.2008, s. 84.

W styczniu 2009 r. AISE przedstawiło aktualne informacje dotyczące zużycia polikarboksylanów w UE, które dla roku 2007 oszacowano na 80 000, z czego 10 % wykorzystano w sektorze I&I. Obserwowany wzrost zużycia polikarboksylanów (w porównaniu z wartością ~ 50 000 t/rok, jaką podaje sprawozdanie RPA z 2006 r.) wiąże się z przejściem w kierunku stosowania bezfosforanowych detergentów do prania oraz ze związaną z tym zmianą składu produktów.

Ponadto Komisja otrzymała od BASF Company (w styczniu 2009 r.) dane z niedawno przeprowadzonych badań dotyczących toksyczności glebowej polikarboksylanów. Według BASF dane te pokazują, że w przypadku P-AA/MA wartość PEC/PNEC jest poniżej 1 dla wszystkich komponentów środowiska, wskazując, że P-AA/MA nie stwarza żadnego zagrożenia dla organizmów gruntowych. Uzgodniono, że sprawozdanie HERA z 2007 r. dotyczące polikarboksylanów zostanie uaktualnione poprzez wprowadzenie tych nowych danych oraz że skorygowane sprawozdanie HERA zostanie przekazane do SCHER w kwietniu 2009 r. w celu przeprowadzenia dalszej oceny i sporządzenia opinii, czy zidentyfikowane wątpliwości zostały wyjaśnione.

5. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Komisja podjęła szereg kroków, aby ustalić bazę wiedzy potrzebnej do przeprowadzenia przeglądu na temat „biodegradacji głównych organicznych składników detergentów, niebędących środkami powierzchniowo czynnymi", zgodnie z wymogiem określonych w art. 16 ust. 2 rozporządzenia 648/2004.

Gdy w 2004 r. przyjmowano rozporządzenie w sprawie detergentów, uznano, że kryterium podatności na biodegradację całkowitą jest skutecznym i proporcjonalnym sposobem zagwarantowania, aby stosowane w detergentach środki powierzchniowo czynne nie stwarzały zagrożenia dla środowiska. Podatność na biodegradację stosowano jako parametr zastępujący toksyczność dla środowiska, ponieważ w tamtym czasie nie było wystarczającej ilości bezpośrednich danych o toksyczności dla środowiska środków powierzchniowo czynnych. Jednakże w międzyczasie, w ramach przygotowań do REACH, włożono wiele wysiłku w przeprowadzenie ocen docelowych zagrożeń w odniesieniu do składników detergentów. Dlatego też Komisja mogła posunąć się dalej niż przewiduje wymóg określony w art. 16 ust. 2 i mogła ocenić nie tylko podatność tych substancji na biodegradację, ale również stwarzane przez nie zagrożenia.

W ramach badania przeprowadzonego w 2006 r. na rzecz Komisji, dokonano przeglądu w zakresie podatności na biodegradację oraz ekotoksyczności głównych organicznych składników detergentów, niebędących środkami powierzchniowo czynnymi. Ustalenia z tego badania wraz z dotyczącymi go opiniami działającego przy Komisji komitetu naukowego z czerwca 2007 r. i listopada 2008 r. zostały omówione z delegatami państw członkowskich i stowarzyszeń branżowych na kilku spotkaniach Grupy roboczej Komisji ds. detergentów.

Nie stwierdzono żadnych zagrożeń dla środowiska w przypadku któregokolwiek z organicznych składników detergentów, niebędących środkami powierzchniowo czynnymi. Mimo to, nie można definitywnie wykluczyć ryzyka w przypadku kilku z tych substancji, jako że informacje o nich są niepełne, a ilość dodatkowych danych potrzebnych do pełnej analizy ryzyka jest obecnie stosunkowo niewielka. Dlatego też uznaje się, że nie jest odpowiednie, aby składać wnioski legislacyjne mające na celu nałożenie na organiczne składniki detergentów, niebędące środkami powierzchniowo czynnymi wymogu podatności

na biodegradację całkowitą. W rzeczywistości wiele organicznych składników niebędących środkami powierzchniowo czynnymi, dla których zgromadzono kompletne informacje, nie ulega całkowitej biodegradacji, ale nie są toksyczne ani dla zdrowia ludzi ani dla środowiska. Dlatego też zastosowanie zastępczego wskaźnika ryzyka, takiego jak podatność na biodegradację całkowitą, w stosunku do składników organicznych niebędących środkami powierzchniowo czynnymi spowodowałoby nałożenie na niektóre z nich zakazu, podczas gdy wiadomo jest, że nie stwarzają one zagrożenia. Zamiast tego, bardziej proporcjonalne, jak również naukowo uzasadnione, byłoby zatem sporządzenie ocen ryzyka dotyczących kilku pozostałych substancji.

Niepewność pozostaje w odniesieniu do środowiskowych przemian: (a) polikarboksylanów i fosfonianów – obie grupy są używane w znacznych ilościach w detergentach domowych, oraz (b) EDTA i jego soli (używanych głównie w detergentach I&I), trietanolaminy, FWA-5 i parafin, w przypadku których istniejące dane nie są jeszcze wystarczające, aby wykluczyć możliwość zagrożenia dla środowiska.

Wymogi informacyjne dokumentacji rejestracyjnej REACH zagwarantują, że w przypadku większości tych substancji sektor przemysłu będzie przekazywał Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA) pełne dane o niebezpiecznych właściwościach i ewentualnych zagrożeniach dla zdrowia ludzi lub środowiska. W rzeczywistości, w przypadku substancji wytwarzanych lub importowanych w ilości 1 000 ton lub więcej rocznie, rejestracja jest wymagana do grudnia 2010 r., a raporty bezpieczeństwa chemicznego będące częścią dokumentacji rejestracyjnej będą musiały wykazać bezpieczeństwo użycia w trakcie całego cyklu życia.

Dlatego też informacje rejestracyjne w ramach REACH powinny być wystarczające, aby zdecydować, czy ze względu na zagrożenie dla środowiska potrzebne jest zastosowanie ograniczeń w stosunku do wyżej wymienionych organicznych składników detergentów, a jeżeli tak, to procedura stosowania ograniczeń w ramach REACH będzie najodpowiedniejszym narzędziem do ich nakładania. Jeżeli chodzi o polikarboksylany, w przypadku których jedynie monomery muszą być rejestrowane w ramach REACH, oczekuje się, że w bliskiej przyszłości HERA przedstawi zrewidowaną ocenę ryzyka, która powinna wyjaśnić pozostałe wątpliwości dotyczące potencjalnych zagrożeń dla środowiska. Zrewidowane sprawozdanie zostanie przekazane do SCHER w kwietniu 2009 r. Ponadto do 2011 r. Komisja dokona przeglądu w odniesieniu do EDTA, mając na względzie ewentualne uznanie go za substancję priorytetową w rozumieniu Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Wobec powyższego Komisja nie zamierza składać wniosku legislacyjnego dotyczącego biodegradacji organicznych składników niebędących środkami powierzchniowo czynnymi. Koncepcja stosowania podatności na biodegradację jako kryterium dopuszczalności w odniesieniu do składników detergentów stała się zbędna w świetle danych pochodzących z całościowych ocen ryzyka dotyczących toksyczności tych substancji dla środowiska.

6. WYKAZ SKRÓTÓW

AISE: Association Internationale de la Savonnerie, de la Détergence et des Produits d'Entretien

CEFIC: Europejska Rada ds. Przemysłu Chemicznego

CMC: karboksymetyloceluloza

ECB: Europejskie Biuro ds. Chemikaliów

EDTA: kwas etylenodiaminotetraoctowy

FWA: fluorescencyjne środki rozjaśniające

HEDP 1: kwas hydroksyetanodifosfonowy

HERA: Ocena ryzyka dla człowieka i środowiska naturalnego (projekt współpracy AISE-CEFIC)

I&I: przemysłowe i instytucjonalne

NOEC: stężenie, przy którym nie obserwuje się szkodliwych zmian

NTA: kwas nitrylotrioctowy

P(AA-MA): kopolimer kwasu i kwasu maleinowego

PDMS: polidimetylosiloksan

PEC: przewidywane stężenie w środowisku

PNEC: przewidywane stężenia niewywołujące żadnych skutków

PVP: poliwinylopirolidon

RAR: sprawozdanie z oceny ryzyka

REACH: rejestracja, ocena, udzielanie zezwoleń w zakresie chemikaliów

RCR: wskaźniki charakterystyki ryzyka

RPA: Risk & Policy Analysts

SCHER: Komitet Naukowy ds. Zagrożeń dla Zdrowia i Środowiska

SCTEE: Komitet Naukowy ds. Toksyczności, Ekotoksyczności oraz Środowiska

TAED: tetraacetyloetylenodiamina

TEA: trietanolamina

WFD: Ramowa Dyrektywa Wodna